

Royan

Royan er en kommune og by i det sydvestlige Frankrig, i departementet [Charente-Maritime](#) i regionen [Nouvelle-Aquitaine](#).

Royan er hovedstad i [Côte de Beauté](#) og er en af de vigtigste franske atlantehavskystbyer og har fem strande, en marina til over 1.000 både og en aktiv fiskerihavn.

Fra 2013 var befolkningen i det større byområde 48.982. Byen havde 19.029 indbyggere i 2021.

Royan ligger på halvøen [Arvert](#), ved munden af [Gironde-flodmundingen](#) på dens østlige bred.

Royan var engang af strategisk betydning, eftertragtet især af [vestgoterne](#) og [vikingerne](#).

Under reformationen blev byen en protestantisk højborg og blev belejret og ødelagt af kong [Louis XIII af Frankrig](#) (regerede 1610–43).

Under [Bourbon-restaureringen](#) (1814–1830) og især under det [andet imperium](#) (1852–1870) blev Royan fejret for sine havbade. Det tiltrak mange kunstnere i de brølende tyvere.

Allieret bombning mellem september 1944 og april 1945 ødelagde byen. Kendt dengang som "martyrbyen", blev det erklæret et "laboratorium for forskning i urbanisme", og det er nu et udstillingsvindue for den modernistiske arkitektur i 1950'erne.

Det blev klassificeret som en by for kunst og historie (*Ville d'Art et d'Histoire*) i 2010.

Royan er i dag et turist- og kulturcenter med omkring 90.000 besøgende hver sommersæson.

Byen er en [badeby](#) beliggende i den vestlige del af [departementet Charente-Maritime](#), i den tidligere provins [Saintonge](#).

Den ligger nær Atlanterhavskysten på den østlige bred af [mundingen](#) af [Gironde](#), Europas største flodmunding.

Langs kommunens kystlinje veksler kalkstensklipper med de fem strande, der lokalt er kendt som *konkylier*.

Byen er bygget på et kalkholdigt klippeplateau fra kridttiden (ca. 150 millioner år siden).

Den grænser op til Pousseau-marsken mod nord og Pontailac-marsken mod vest.

Flodmundingen, klipperne og *konkylierne* blev formet for cirka 66 millioner år siden ved foldning af kalkstenslag, da [Alperne](#) og [Pyrenæerne](#) blev dannet.

Byområdet har ikke sin egen lufthavn, men Rochefort-Saint-Agnant Lufthavn ligger 30 km væk og tilbyder fly til flere europæiske destinationer, herunder De [Britiske Øer](#).

[La Rochelle - Île de Ré Lufthavn](#) ligger 70 km væk. 100 km) mod syd ligger [Bordeaux-Mérignac Lufthavn](#) der giver internationale forbindelser.

En færge tilbyder cykel-, bil- og lastbiltransport over Gironde-flodmundingen til [Le Verdon-sur-Mer i Médoc-regionen](#). Overfarten tager cirka 30 minutter.

Arbejdet med at bane byens gader begyndte i 1816 og blev endelig afsluttet i 1826.

I juli 1819 underskrev borgmester Raymond Labarthe den første ordre, der regulerede havbadning.

Dette forbød nøgenbadning på strande, nabohuse og reserverede Foncillon-stranden til kvinder.

I 1820 blev det forbudt "at vaske svin, heste og andet kvæg i havet, som vi har bade".

I 1836 blev en trappe skåret ud af klippen for at lette landingen af passagerer fra både.

I 1845 inkorporerede anlægsarbejder af ingeniøren Botton Foncillon-klippen i Royans havn og 1847 byggede ingeniøren Lessore byens første kasino.

De første gadelamper blev installeret i 1854 i en tid med betydelig udvikling i byen under det andet imperium (1852–1870). Mellem 1850 og 1870 steg antallet af turister fra 9.000 til 10.000 og befolkningen fra 3.329 til 4.500.

Royan var en fashionabel badeby i slutningen af det 19. og begyndelsen af det 20. århundrede med storslåede boulevarder.

I 1922 opnåede Royan klassificeringen af "sommerby". Byen bød velkommen til mange prominente gæster som [Sacha Guitry](#), [Yvonne Printemps](#), [Mary Marquet](#), [Jacques-Henri Lartigue](#) eller maleren [Pablo Picasso](#).

Under Anden Verdenskrig forsvarede to tyske forter Gironde-flodmundingen:

Gironde Mündung Nord (mod nord ved Royan) og *Gironde Mündung Süd* (mod syd ved La [Pointe de Grave](#)).

Disse udgjorde en af de sidste lommer af Det Tredje Riges modstand langs Frankrigs atlantehavskyst, længe efter befrielsen af resten af landet.

En styrke på omkring 350 tunge bombefly fra [Royal Air Force](#) (RAF) bombede Royan i to angreb udført i de tidlige timer den 5. januar 1945 og ødelagde byen.

Fire Lancaster tunge bombefly blev skudt ned og ingen af flybesætninger overlevede.

To andre bombefly styrtede også ned efter kollision.

Razziaen blev beordret af [Supreme Headquarters Allied Expeditionary Force](#) (SHAEF) som havde fået at vide, at de eneste mennesker, der var tilbage i Royan, var tyskere og kollaboratører. Ansvar for dette angreb tilskrives generelt general de Larminat fra de frie franske styrker.

Den allierede operation mod de tyske styrker på øen [Oléron](#) og ved munden af Gironde-flodmundingen begyndte med et generelt flådebombardement den 15. april 1945, omkring 10 måneder efter [D-dag](#).

I fem dage bistod den amerikanske flådestyrke de franske landstyrker med flådebombardement og luftrekonoscering i angrebet på Royan og Pointe de Grave-området ved munden af Gironde.

Amerikanske [B-17 Flying Fortress](#) og [B-24 Liberator](#) fly udførte luftbombardementer, herunder omfattende og banebrydende brug af [napalm](#), og afsluttede ødelæggelsen den 5. januar.

De første bombeangreb dræbte over 1.000 civile og kun 23 tyske soldater. Da amerikanerne vendte tilbage senere og brugte [napalm](#), ødelagde de hele byen og dræbte yderligere 1.700 civile.

Blandford skriver: "Der var en Fri fransk kommandør med den amerikanske syvende armé uden for Royan, som ikke blev informeret før for sent. Beskeden var på fransk, og den amerikanske signalmand kunne ikke forstå den. Det tog fire timer at få den oversat".

[Howard Zinn](#), forfatter til [A People's History of the United States](#), var en af mange bombardiers, der deltog i Anden Verdenskrigs angreb på Royan. Han skrev senere om bombardementet.

Byen blev genopbygget som en del af et byudviklingsprogram i 1950'erne og er repræsentativ for periodens modernistiske arkitektur.

Seværdigheder

Notre-Dame-kirken

Royans [neo-gotiske](#) kirke fra 1877 på det, der nu er Square Charles de Gaulle, blev ødelagt, da Royan blev bombet den 5. januar 1945. Efter krigen blev der bygget en ny kirke, større, arkitektonisk ambitiøs og spektakulær, og som hentede sin æstetiske inspiration fra de store gotiske [katedraler](#).

Notre-Dame de Royan, afsluttet i 1958 og bygget udelukkende af armeret beton af arkitekterne Guillaume Gillet og Marc Hébrard og ingeniører [Bernard Lafaille](#), René Sarger og Ou Tseng, betragtes som et mesterværk af moderne arkitektur.

Kirken tog tre år at bygge. Det elliptiske skib er 45 meter langt og 22 meter bredt (148 ft × 72 ft) og har plads til omkring 2000 mennesker.

Det flankeres af et ambulatorium og et galleri tre meter over gulvet. Galleriet er oplyst af rombeformet farvet glas, der repræsenterer korsstationerne. Bygningens struktur veksler forspændte V-formede armerede betonelementer fremstillet ved hjælp af Lafaille-processen, opkaldt efter sin opfinder, den franske ingeniør [Bernard Lafaille](#), med store vinduer, lavet af glarmester Henri Martin-Granel og dækker et samlet areal på 500 kvadratmeter (5.400 kvadratmeter). Kirken blev klassificeret som et historisk monument i 1988.

Kongrescentret (Palais des congrès)

Palais des congrès blev bygget i 1957 af Bordeaux arkitekt Claude Ferret. Dens design er baseret på kubisk geometri, lettet af de skrå linjer af udvendige trapper og ved den subtile sammenvævning af konvekse indre vægge. En glasvæg åbner et bredt udsyn til Gironde-flodmundingen, og bygningen blev senere udvidet med haver under en gennemsigtig kube. Det blev klassificeret som et historisk monument i 2004.

Det centrale marked (Marché central)

[Marché central de Royan](#) blev bygget i 1955 af arkitekterne Louis Simon og Andre Morisseau og ingeniør René Sarger og er en rund betonskal med vægge 8 centimeter (3 tommer) tykke. Det hviler på tretten perifere støttepunkter og har ingen interne søjler.

Strukturen er 52,4 meter (171,9 fod) i diameter, med en central højde på 10,5 meter (34,4 fod). Det tjente som model for markedet i [Nanterre](#) og for centret for nye industrier og teknologier (CNIT) i [La Défense-kvarteret](#) i Paris.